

Bynkefugl *Saxicola rubetra*

Whinchat

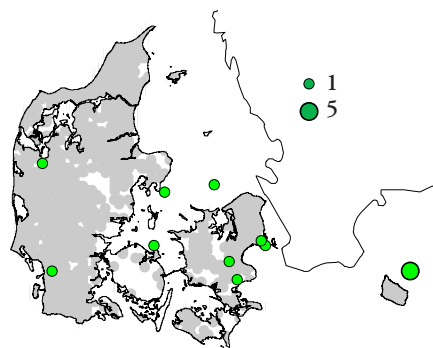

Fig. 2. Mærkningslokaliteter for fugle, som senere er genmeldt, samt artens danske yngleudbredelse (1993-96). Ringing sites for birds later recovered, and breeding distribution (1993-96).

Bynkefuglen yngler over hele Europa og herfra videre østpå til det sydvestlige Sibirien. I Danmark er arten en relativ almindelig ynglefugl, særligt på åbne udyrkede arealer med spredte buske; den er mest almindelig i det vestlige Danmark. Bynkefugle er langdistancetrækfugle med overvintringsområde i tropisk Afrika. Flest trækgæster passerer Danmark august-september og i maj.

Mærknings- og genmeldingsdata

De første bynkefugle blev ringmærket i 1922, og i alt er 7.192 er blevet ringmærket. Fuglene er

mærket af Dansk Ornithologisk Central (1.120), Roskildefjordens Ringmærkningsstation (4) og Zoologisk Museum (6.068). Hovedparten af fuglene er mærket i perioden 1965-1997, flest i 1987 (257).

Der er blot genmeldt 14 bynkefugle, og arten har således en meget lav genmeldingsandel (0,2%). Fuglene er primært ringmærket i det østlige Danmark, bl.a. fem på Christiansø (fig. 2). De genmeldte bynkefugle er ringmærket fra maj til august, og tre er mærket som redeunger, alle i 1930'erne. I Danmark er der genfundet ti bynkefugle ringmærket i udlandet

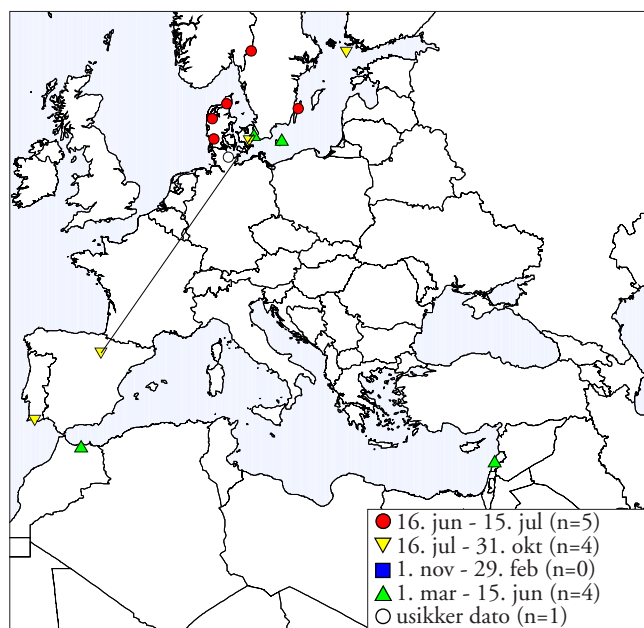

Fig. 1. Samtlige genfund af bynkefugl ringmærket i Danmark (n=14). Linje angiver direkte efterårstræk. All recoveries of whinchat ringed in Denmark (n=14). Line indicate direct autumn migration.

Fakta Facts

Mærkninger <i>Birds ringed</i>	7.192
Genmeldinger <i>Recoveries</i>	
Antal genmeldinger <i>No. of recoveries</i>	14
-heraf uden for Danmark <i>Recovered abroad</i>	8 (57%)
Antal fugle <i>No. of individuals</i>	14
-heraf mærket som unger <i>Ringed as chicks</i>	3 (21%)
Genmeldingsandel <i>Proportion recovered</i>	0,2%
Mærket i udlandet og genmeldt i Danmark <i>Ringed abroad and recovered in Denmark</i>	10

Ekstremer *Extremes*

Højeste alder <i>Oldest bird</i>	min. 3 år 9 mdr.
Længste afstand <i>Longest dist.</i>	Libanon <i>Lebanon</i> 2.854 km
Nordligst <i>Northernmost</i>	Sverige <i>Sweden</i> (59° 50'N)
Sydligst <i>Southernmost</i>	Libanon <i>Lebanon</i> (33° 52'N)
Østligst <i>Easternmost</i>	Libanon <i>Lebanon</i> (35° 30'E)
Vestligst <i>Westernmost</i>	Portugal <i>Portugal</i> (08° 15'W)

Træk og overvintring

De 24 genfund giver et fingerpeg om, hvilke gæster som optræder i de forskellige landsdele. Fuglene, der passerer det østligste Danmark, er formentlig fugle fra Østersøområdet. Således er to fugle, ringmærket på Christiansø, genfundet mod nordøst hhv. på Øland og i Finland (fig. 1). På Christiansø er ligeledes genfundet en bynkefugl ringmærket som redeunge i Finland (fig. 3). Fuglen blev fundet død 23. august 1962 i sit første leveår. På Sydsjælland er fundet to sydsvenske ungfugle hhv. 3 september 1949 og 6. september 1969 (fig. 3). Fire norske bynkefugle er genfundet i Danmark mellem 17. august og 25. september. Tre af de norske fugle blev fundet i Vestjylland, den sidste i Nordsjælland (fig. 3).

Fra Danmark trækker fuglene sandsynligvis videre mod sydvest. To danskmærkede fugle er genfundet i efterårsperioden i hhv. Spanien (20. september 1961) og Portugal (18. september 1965) (fig.1). Begge fugle var ringmærket som ungfugle i Danmark i slutningen af august.

De fleste bynkefugle krydser Sahara for at overvintrere i savanneområderne syd for ørkenen og formentlig også længere mod syd (Cramp 1988). Der foreligger dog ingen genfund fra vinterkvarteret af bynkefugle, ringmærket i Danmark.

I forårsperioden er en danskmærket bynkefugl genfundet i Marokko 19. april 1988 (fig. 1). Desuden er en fugl, ringmærket i Italien 4. maj 1967, senere fundet død på Anholt (fig. 3). Det tyder på, at bynkefuglene under forårstrækket vælger en mere direkte vej mod yngleområderne, og at trækket således får sløjfekarakter (Zink 1973). En danskmærket fugl, som blev genfundet i Libanon i foråret 1998 (fig. 1), fulgte dog en mere østlig trækrute, end det ellers er påvist hos vesteuropæiske bynkefugle. Fuglen var ringmærket som ungfugl på Christiansø 30. august 1997. Bynkefuglene ankommer til Danmark fra slutningen af april, og trækket topper i maj (Lausten & Lyngs 2004).

En af de fugle, der var ringmærket som redeunge i Danmark, blev fundet i yngletiden året efter, blot 2 km fra mærkningslokaliteten. En ungfugl udklækket i det østlige Tyskland i sommeren 1989 blev fundet død ved Blåvand 3. oktober samme år (fig. 3).

Genmeldings- og dødsårsager

Af de 14 genfundne fugle er otte fundet døde uden angivelse af dødsårsag, én er død i trafikken, én er fløjet mod et vindue, én er dræbt af en kat, og én er skudt (i Portugal). De to sidste er fanget og aflæst, den ene i Nordjylland og den anden i Libanon.

English summary

The whinchat is a rather common breeding bird in areas with rough grassland, mainly in western Denmark. It is a common passage migrant in August–September and May. In Denmark the first whinchat was ringed in 1922, with most ringed between 1965 and 1997. The few recovered birds were ringed from May to August, three as chicks. The recoveries indicate that the passage migrants come from Finland, Sweden and Norway. The Norwegian birds mainly pass Jutland, whereas Finnish and Swedish birds pass eastern Denmark. From Denmark the birds migrate SW, and two birds have been recovered in September in Spain and Portugal. No birds have been recovered during winter. In spring a whinchat was recovered in Morocco on 19 April and a bird ringed in Italy in May was later recovered in Denmark. A bird ringed on Christiansø in August was recovered in the Lebanon during spring. A whinchat ringed as a chick in northeast Germany was recovered on 3 October in its first autumn in western Jutland.

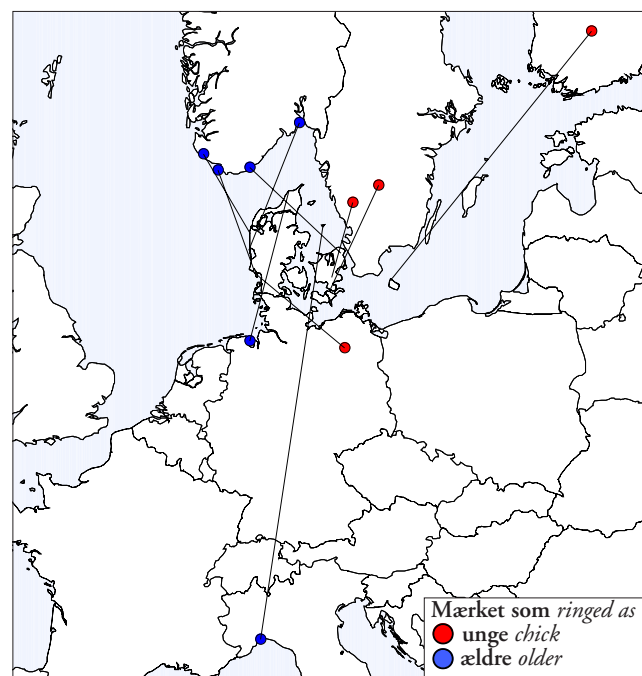

Fig. 3. Mærkningslokaliteter forbundet til genfindingslokaliteter for bynkefugl ringmærket i udlandet og genfundet i Danmark (n=10). Ringing locations connected to recovery sites for whinchat ringed abroad and recovered in Denmark (n=10).